

ÖRNEK BİLİM ADAMI: PROF. DR. NEJAT GÖYÜNÇ

Yusuf KÜÇÜKDAĞ*

Prof. Dr. Nejat Göyünç'ün ismini daha lise öğrencisiyken duydum. Beni hâl ve hareketleriyle derinden etkileyen, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne gitmeme sebep olan tarih öğretmenim Ali Gümrah, derslerinde sürekli ondan bahseder, tarihî olaylara farklı yorumlar getirdiğine vurgu yapardı. Öğrencisi olmak için liseyi bitirince 1972'de üniversite sınavlarına girdim ve onun görevli bulunduğu İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne kaydımı yaptırdım. Ancak o sene Nejat Göyünç Hocam Hacettepe Üniversitesine geçtiğinden dört yıl boyunca kendisiyle hiç görüşmedim.

Nejat Bey'le ilk karşılaşmam

Fakülteyi 1976'da bitirdikten sonra değişik liselerde sekiz yıl öğretmenlik yaptım. 1983'te Selçuk Üniversitesinde yüksek lisansa başladım. 1984'te aynı üniversitenin İnkılâp Tarihi okutmanlığına atandım. Nejat Bey'le ilk karşılaşmamız bu sırada oldu. 1985'te 19 Mayıs Üniversitesinde İnkılâp Tarihi ile ilgili bir seminere Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olan Zekeriya Bülbül'le birlikte katıldım. Samsun dönüşünde Ankara'ya uğradık. Bir konuda çalışma yapmak için Tarih Kurumu Kütüphanesine gittik. Kütüphane salonunun kapısından içeri girdik. İlk masada çalışan bir beyefendi yanımda bulunan Zekeriya Bülbül'ü görünce yerinden fırladı. Hızla gelip Zekeriya Bey'e "*Bülbülüm!*" diyerek sarıldı. Zekeriya Bey de "*Hocam!*" dedi ve elini öptü. Hoca durmadan Zekeriya Bey'le konuşuyor, ondan ailesi hakkında bilgi alıyordu. Bir ara benim kim olduğumu sordu. Zekeriya Bey cevap verdi. Ben, konuşmasını kesmemek için ona kim olduğunu sormayınca bir süre daha Prof. Dr. Nejat Göyünç olduğunu öğrenemedim. Saat on ikiye gelince hoca, "*Ben sizi yemeğe götürüyüm.*" dedi. Bizi yakındaki bir lokantaya götürdü. Bir ara Nejat Bey lavaboya gitti. Ben Zekeriya Bey'e kim olduğunu sordum. "*Prof. Dr. Nejat Göyünç, lisanstan hocam.*" cevabını

---

* Prof. Dr., KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, yusufkucukdag@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8360-3127.

verdi. Tabii ki bu tesadüfe çok şaşırdım. Nejat Bey masaya dönünce, “*Hocam, ben sizi tanıyorum.*” dedim. “*Nereden tanıyorsunuz?*” diye sordu. Ali Gümrah’tan bahsettim... “*Ali Bey sevdiğim öğrencilerimden biri.*” dedi. Bu sürpriz karşılaşma beni çok mutlu etti.

Konya’ya davet ettik

Nejat Göyünç Hocam, bu sırada İnönü Üniversitesinde görevliymiş. Orada bulunuş sebebini uzun uzun anlattı. Rahatı olmadığını, rektörle problem yaşadığını, YÖK Başkanı’yla bu konuyu görüşmek için Ankara’ya geldiğini, bir başka üniversiteye naklini isteyeceğini söyledi. Zekeriya Bey’le Selçuk Üniversitesine gelmesini önerdik. Bu sırada ailesi İstanbul’da kalıyordu. Konya’dan İstanbul’a gidip gelmesinin rahat olacağını vurguladık. Üniversitemizin kendisine çok ihtiyacı olduğunu söyledik.

Prof. Dr. Nejat Göyünç’ün Selçuk Üniversitesine nakli

Nejat Bey’le saat on yediye kadar kütüphanede çalıştık. Kendisiyle vedalaşarak Konya’ya döndük. Bizim önerimiz aklına yatmış olmalı ki birkaç ay sonra Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’ne naklen geldi. İlk gün ziyaretine gittim. Bu sırada Zekeriya Bülbül başta olmak üzere Selçuk Üniversitesindeki tarihçi öğretim elemanları Nejat Bey’e “*hayırlı olsun*”a gelmişler. Odası çok kalabalıktı. Bir ara Zekeriya Bülbül’e dönerek, “*Yusuf Küçükdağ nerede?*” diye sordu. Yerimden kalkarak “*Buradayım, hocam.*” dedim. Kalabalıkta beni seçememiş ancak ismimi hatırlamıştı. Benimle özel olarak ilgilendi.

Selçuk Üniversitesi Tarih Bölümü’nde hareketli yıllar

Nejat Hocamı Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Halil Cin çok iyi karşıladı. Ona her türlü imkânı hazırladı. O zamanlar Tarih Bölümü’nde kariyerli eleman oldukça azdı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı’na Prof. Dr. Mustafa Kafalı’nın bölüm başkanlığı sırasında benim de içinde bulunduğum 30 öğrenci yüksek lisansa alınmış, ancak onun Ankara’ya gitmesiyle bunlara ders verecek öğretim üyesi kalmamıştı. Selçuk Üniversitesi Tarih Bölümü’nde Prof. Dr.

Küçükdağ, Y. (2021). Örnek bilim adamı: Prof. Dr. Nejat Göyünç.
Karatay Sosyal Arařtırmalar Dergisi, (7), 25-36.

Nejat Göyünç’le akademik çalışmalar ivme kazanmış, Konya’da kaldığı sırada yirmiye yakın kişiye yüksek lisans ve doktora yaptırmıştır.

Nejat Bey, geldiği hafta beni yanına çağırды ve yüksek lisans danışmanım olduğunu söyledi. Bundan sonra danışmanım olarak kendisiyle çok sık görüştüm ve son derece istifade ettim. Ben yüksek lisans tez aşamasında iken misafir öğretim üyesi olarak dokuz aylığına Almanya’ya gitti. Onun yerine Öğr. Gör. Dr. Mikail Bayram danışmanım oldu. Ancak Nejat Bey eskiden olduğu gibi benimle ilgilendi. Postayla gönderdiğim tezimi kontrol etti. Yani gayriresmî danışmanlığımı sürdürmüş oldu.

Akademik kariyer yapacaklarda sadece bilimsel yeterlilik arardı

Nejat Hoca, akademik kariyer yapacakları seçerken insanın ideolojik görüşüne bakmaz, bilimsel yeterliliği öne çıkarır, alacağı öğrencinin aleyhinde konuşanlara itibar etmezdi. Şu anda profesör olan bir arkadaşı lisansta dersine girerken tanımış, onu başarılı bulmuş, mezun olduğu bölüme araştırma görevlisi olarak almaya karar vermişti. Hoca’yı bu kararından vazgeçirmek için, “*O Nurcudur. Tehlikelidir!*” demişler. Nejat Bey birebir görüştüğümüz sırada bana, “*Evladım, falancayı araştırma görevlisi olarak alacağım. Buna bazı kişiler şiddetle karşı çıkıyorlar, ‘o Nurcudur’ diyorlar. Çocuk çok zeki ve yetenekli. İyi yetiştirilirse memleket için faydalı olur. Eğitimle insanlar zaman içinde törpülenir. Bunun için onu araştırma görevlisi olarak alacağım.*” dedi ve aldı. Onun lisansüstü çalışmalarıyla özel olarak ilgilendi. Emekli olduğunda bilimselliğine güvendiği Konya dışında görevli bir profesöre doktora danışmanlığını verdirdi.

Ben imam hatip okulu mezunu, dindar bir ailenin çocuğuyum. Bunu Nejat Bey biliyordu. Yaptığım çalışmalarda bilimsel düşünceyi öne çıkardığımı, dikkat çeken yorumlar yaptığımı gördü. Ayrıca tarihçiler için gerekli olan Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesini de biliyordum. Konya’da terzilik yapan ağabeyim Raşit’e bir ziyaretinde, “*Yusuf Bey tarihî olaylara farklı bakabiliyor. Onu doktora alacağım.*” demiş.

Yüksek lisansı 1986’da bitirdim. Almanya dönüşünde beni doktora alacağını ancak yabancı dilden başarılı olmam gerektiğini söyledi. Yabancı dilimi geliştirmem için o yaz Gazi Üniversitesinde açılan

yabancı dil kursuna gönderdi. Üç ay süren kurstan sonra yapılan sınavda başarılı oldum. 1987’de doktora başladım.

“Sana asistan muamelesi yapacağım.”

YÖK’ün kuruluşundan önce üç yıllık eğitim enstitülerinde belli bir süre öğretmen statüsünde çalışan, bunlar fakülteye dönüşünce öğretim görevlisi olarak devam eden çoğu kırk yaşın üstündeki öğretim elemanlarına yüksek lisans yapmadan, yabancı dil ve bilim sınavlarına girmeden, lisansüstü ders almadan doktora tezine başlama imkânı sağlandı. Nejat Bey, bunları tez hazırlarlarken fazla zorlamadı. Ben bu sırada otuz sekiz yaşında idim. Zikredilen öğretim görevlilerine tez hazırlarlarken sağladığı kolaylığı bana da sağlamasını bekleyeceğimi düşünmüş olacak ki danışmanım olarak daha işin başında; *“Evladım, Eğitim Fakültesi’ndeki öğretim görevlilerine sırf üniversiteden atılmasınlar diye doktora yaptırıyorum... Sen bilim adamı olacaksın. Bunun için sana asistan muamelesi yapacağım...”* deyince kendisine, *“Hocam, benden asistanlardan beklediğinizin üç kat fazlasını isteyebilirsiniz. Ben bilim adamı olmak istiyorum. Sizden azami derecede istifade edeceğim.”* cevabını verdim.

Gerek doktora dersleri gerekse tez aşamasında verdiğim sözü tuttum. Benden yapmamı istediği çalışmaları zamanında ve olması gerekenin kat kat üstünde hazırladım. Bunları kontrol ettikten sonra, *“Evladım, kendini çok yormuşsun...”* derdi. Ona verdiğim sözü yerine getirmek için doktora bitinceye dek günde 18-20 saat çalıştım. Bu durumu bildiğinden Nejat Hocam çok sık, *“Evladım, istirahata da insanın ihtiyacı var. İstirahat da etmen gerekir.”* derdi. Yanlış bir şey yaptığımda kaşlarını çatar, sesini yükseltirdi. Daha önce verdiğim sözden dolayı ileri yaşıma rağmen ona hiç gücenmedim. Çünkü benim hiçbir şekilde yanlış yapmamı istemiyor, hatalı davranışlarımı düzeltiyordu.

“Hocam, nasılsın?”

Nejat Göyünç Hocam, araştırma görevliliğine alacağı kişilerin ailesine dikkat eder, iyi terbiye almış gençleri tercih ederdi. Yakışksız hareketlerde bulunanlara çok kızardı. Bir gün odasında doktora dersi yaparken kendisi Konya’ya gelmeden önce araştırma görevlisi olarak alınmış bir arkadaş içeri girdi. Masanın başında oturan ve bize ders veren

Hoca'nın yanına geldi. Asker arkadaşı gibi laubali bir şekilde arkadan ellerini Nejat Bey'in omuzlarına atarak yüzüne doğru eğildi ve "*Hocam, nasılsın?*" dedi. Nejat Hoca gayet ciddi bir şekilde, ona bakmadan "*İyiyim.*" cevabını verdi. O odadan çıkıncaya kadar hiç konuşmadı. Asistan dışarı çıkıp kapıyı kapatınca, "*Bu görevlere eskiden beyzadeler alınırdı.*" dedi ve biraz sinirli olarak derse devam etti.

Akademik kariyer yapacakların ailesini yakından tanırdı

Nejat Bey, akademik kariyer yapacakların ailesini yakından tanımak ister, bir vesileyle onun aile bireylerini, özellikle anne babasını ziyaret ederdi. Yüksek lisans çalışmam sırasında Nejat Hocam değişik sebeplerle ailemi tanıdı. Hafta sonları İstanbul'a gitmediğinde çevreyi gezerdi. Eylül ayında bir hafta sonu o zamanlar hayatta bulunan annemi ve babamı ziyaret etmek için Beyşehir'e bağlı İmrenler kasabasına gittik. Otobüsten inince köyümüzü beğendiğini belirtmek amacıyla, "*Burası köy olmaktan çıkmış.*" dedi. Evin önünde bizi bekleyen annem ve babamın ellerinden öptü. Köy şartlarında yaşlı annemin yaptığı yemekleri zevkle yedi. Onun yemek beğenmeme gibi bir huyu yoktu.

"Bir erkek torunum olursa sizin adınızı koyacağım."

Annem, profesör olduğu hâlde mütevazı olmasına ve onlara kendi annesi ve babasıymış gibi saygı göstermesine hayran kaldı. Köyden ayrılırken ona, "*Nejat Bey, bir erkek torunum olursa sizin adınızı koyacağım.*" dedi. Ben doktora tezimi yazınca gerekli düzeltmeleri yapan

Fotoğraf 1: Şimdi doktor olan küçük Nejat, Nejat Hoca'nın kucağında.

Nejat Hocam, “*Evladım, Enstitüye teslim et, güzel bir çalışma oldu, şimdiden seni tebrik ediyorum.*” deyip kucakladı. Tez savunmasından bir hafta önce bir oğlum oldu. Doğumevinde eşimi ziyaret eden annem, “*Ben Nejat Hoca'ya söz verdim, bu oğlanın adı Nejat olacak.*” demiş. Biz de zaten aynı şeyi düşünüyorduk. Oğlumuzu severek Nejat ismini verdik.

**Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı: 7, 2021 Güz,
e-ISSN: 2651-4605**

Küçükdağ, Y. (2021). Örnek bilim adamı: Prof. Dr. Nejat Göyünç.
Karatay Sosyal Arařtırmalar Dergisi, (7), 25-36.

Sebeb-i vücudum babam, Nejat Bey ise beni akademik hayata kazandıran manevi babamdır

Babam, Beyşehir İmrenler (Balkanda) kasabasından ilmiye sınıfından bir aileden Raşidin Mehmet'tir. Sebeb-i vücudum olduğu için ona ve aileme çok şey borçluyum. Ancak Prof. Dr. Nejat Göyünç'ün benim

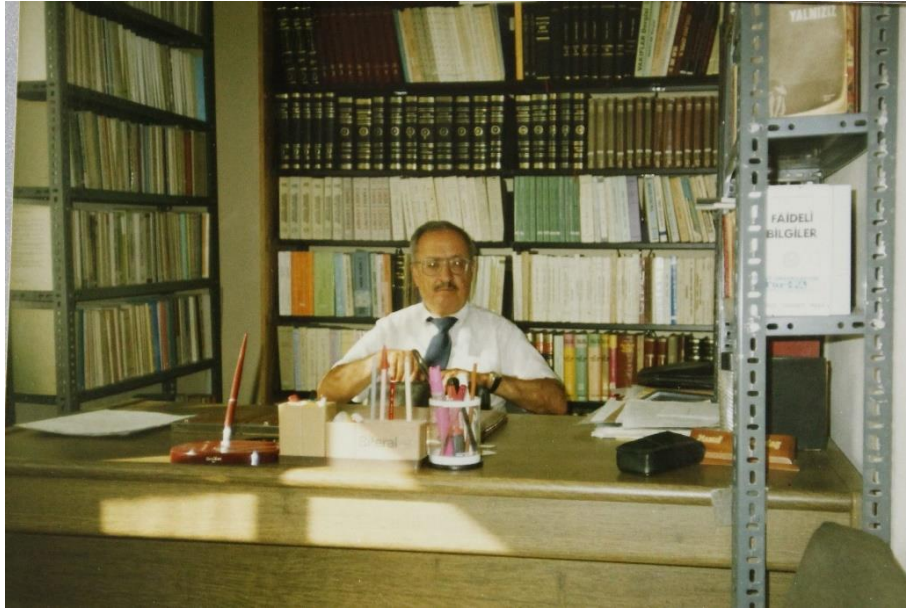

Fotoğraf 2: Nejat Bey'in evinde Ahmet Kavas'la birlikte, 5 Temmuz 2000.

hayatımda farklı bir yeri var. Çünkü benim elimden o tuttu. Bana akademik çalışma zevkini kazandırdı. Bu durumda o, beni akademik hayata bağlayan manevi babam oldu. Bunun için vefatına kadar ona saygıda kusur etmemeye çalıştım. Değişik kanallardan aldığım haberler, onun benden memnun olarak dünyasını değiştirdiğini teyit etmektedir. Son yıllarını İSAM'da aynı odayı paylaştığı Prof. Dr. Ahmet Kavas, Paris'te doktora öğrenciliği sırasında tanıştığım bir dostumdur. Hocamın benden çok sık sitayişle bahsettiğini o, her görüşmemizde söylerdi.

“Kitapsız üniversite mi olurmuş?”

Nejat Bey emekli olduktan bir yıl sonra Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde yardımcı doçent kadrosuna atandım. Daha ortaokul öğrencisiyken biriktirmeye başladığım çoğu tarihle ilgili on bin adet kitabımı enstitüdeki odama taşıdım. Enstitü ve evim kampüs lojmanında idi. Çalışmalarımı odamda yapıyordum. Enstitü müdürlüğüne yeni atanan bir doçent odama geldi. Rafların kitaplarla dolu olduğunu görünce, “*Kardeşim, kitap bir sende mi var? Çok gerekli olanları bırak, gerisini evine götür!*” dedi. Günümün çoğunu evde değil burada geçirdiğimi, gece gündüz çalıştığımı, bunun için kitaplarımın burada kalması gerektiğini söyleyince sinirli bir şekilde odamdan çıkıp gitti. Nejat Hocam emekli olunca Selçuk Üniversitesinde yüksek lisans ve doktora derslerine devam etti. Dersleri benim odamda yapıyordu. Sık sık, “*Yusuf Bey’in odası kütüphaneyi aratmıyor, onun için burada ders yapıyorum.*” derdi. Bir gün ona “*Hocam, kitapları görünce canı sıkılan doçentler var.*” dedim, enstitü müdürünün bana söylediklerini anlattım. Konuya muttali olunca hayretler içinde kaldı, “*Kitapsız üniversite mi olurmuş? Bu nasıl akademisyenliktir?*” sözleriyle üniversitelerin düştüğü hâli dile getirmişti.

Fotoğraf 3: Nejat Bey odamda derse hazırlık yaparken, 3 Eylül 1993.

Cömertti ama müsrif değildi

Nejat Hocam öğrencilerini çok severdi. Her vesile ile onlara ikramda bulunurdu. Doktora derslerine hiç eli boş gelmez, daima ikram edecek bir şeyler getirirdi. Eve yemeğe davet edildiğinde de mutlaka yiyecek cinsi bir hediye alıp giderdi. İstanbul'a arşiv çalışması için gittiğimde evine akşam yemeğine mutlaka çağırırdı. Bu, yaz aylarında olursa Üsküdar'daki Boğaz'a bakan evinin balkonunda oturur, önce Ayten yengenin yaptığı kek ve pastaları çayla ikram ederlerdi. Akşam yemeğini daha sonra yerdik. İlerlemiş yaşına rağmen Ayten Hanım bunları severek yapardı. Hiçbir zaman onun misafire karşı alnını kırıştırdığını görmedim. Allah ona rahmet etsin.

Fotoğraf 4: Nejat Bey ve eşi Ayten Hanım'ı evlerinde ziyaretim, 5 Temmuz 2000.

Yine davet edildiğim bir gün sohbet derinleşti. Ayten Hanım öğrencilerinin İstanbul'a geldiğinde Nejat Bey'i görmeden gitmediklerini söyledi. Değişik üniversitelerde öğretim üyesi olan eski öğrencilerinin, emekliliğinde de onunla diyaloglarını sürdürdüklerini, kendisini konferans

vermek üzere çağırıldıklarını, bu yüzden evde oturmadığını anlattıktan sonra, “Öğrencileri Nejat’ın her şeyi...” dedi. Gerçekten ben de aynı kanaatteyim. Çünkü öğrencilerine yol gösterme, belli makamlara gelenlere yardımcı olma hususunda onun gibisini akademik hayatımda görmedim. 1999’da üç yıllığına geçici görevle gittiğim Gaziantep Üniversitesinde konferans vermek üzere onu iki defa davet ettim. Gaziantep’e seveerek geldi, konferanslarını verdi. Tarih bölümü öğrencilerine özel sohbetler yaptı... O, beni yetiştirmekle kalmadı, öğrencilerimi de yönlendirdi. Onun sayesinde benim bölüm başkanı olduğum sırada okuyan birçok tarih öğrencisi daha sonra akademik kariyer yaptı.

Fotoğraf 5: Prof. Dr. Nejat Göyünç, “Osmanlı Döneminde Gaziantep Sempozyumu’nda (22 Ekim 1999)” oturum başkanı. Hocanın solunda oturanlar: Prof. Dr. Mikail Bayram, Prof. Dr. Hüseyin Ayan, sağındaki Prof. Dr. Nusret Çam.

Danışmanlığını yaptığı başarılı öğrencilerin tezini kendi parasıyla bastırırdı

Nejat Bey, sadece yeme içmede cömert değildi. Başka konularda da eli açıktı. Danışmanlığını yaptığı bazı başarılı öğrencilerinin tezlerini

kendi parasıyla kitap olarak bastırıldı. řu anda KTO Karatay Üniversitesi Tarih Bölümü'nde beraber çalıştığım Prof. Dr. Caner Arabacı'nın yüksek lisans tezini okumuştı. Onun "*Milli Mücadele Dönemi Konya Öğretmenleri*" adlı tezini çok beğendi. Kitap olarak bastırttı. Caner Bey, baskı parasını Nejat Hoca'nın ödediğini, kendisi para biriktirip Hoca'ya vermek isteyince kabul etmediğini yıllar önce bana söylemişti.

Lükse düşkün değildi

Nejat Bey yukarıda örneklerle açıklandığı üzere cömertti. Ama İstanbul Boğazi'na nazır şirin dairesi sade döşenmişti. Buna karşılık evinin salon bölümü ile çatı arası kütüphane idi. Binlerce değerli kitap burada raflarda durur, ihtiyaç olduğunda hemen kitap ve dergileri alıp ilgili kişinin önüne koyardı. Ona ziyarete gidenler gerçek anlamda bir profesör evi ile karşılaşırlardı.

Doktora yaptırdığı kişileri, bilgi ve görgülerini artırmak için Almanya'ya götürdü

Nejat Göyünç Hocam, yetenekli bulduğu ve doktora yaptırdığı kişilerle ilgilenmeye sonra da devam eder, bilgi ve görgülerini artırmak için Almanya'ya bilimsel toplantılara götürürdü. Bana yüksek lisans tezi olarak Mevlevî vakıflarını vermişti. Bunun sebebini, "*Mevlevilikle dünyanın her tarafındaki bilim adamları ilgileniyor. Senin yapacağın çalışma herkesin dikkatini çekecek.*" şeklinde açıklamıştı. Dediği gibi de oldu. Yukarıda zikredildiği üzere dokuz aylığına Almanya'ya gittiğinde yüksek lisans tezimi postayla kendisine gönderdim. Kontrol ederken Alman Türkolog Prof. Dr. Klaus Kreiser görmüş. Dikkatini çekmiş. Hoca'ya, "*Gelecek seneye Bamberg Üniversitesinde I. Osmanlı Devleti'nde Mevlevihaneler Kongresi düzenleyeceğim. Yusuf Bey'i de çağırayım.*" demiş. Nejat Bey, tezimle ilgili gönderdiği mektupta bu daveti bana ilettilti. Ertesi sene kongre düzenlendi, ben de bir tebliğle katıldım. Bu, benim ilk Avrupa seyahatim oldu. Daha sonra Selçuk Üniversitesi Tarih Bölümü'nde asistan olup Hoca'dan doktora yapanların hemen tamamını Almanya'da düzenlenen değişik bilimsel toplantılara götürdü.

**Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı: 7, 2021 Güz,
e-ISSN: 2651-4605**

Küçükdağ, Y. (2021). Örnek bilim adamı: Prof. Dr. Nejat Göyünç.
Karatay Sosyal Arařtırmalar Dergisi, (7), 25-36.

Fotoğraf 6: Bamberg’te Nejat Göyünç ve eşi, bir grup bilim adamı ile birlikte. Soldan sağa: Prof. Dr. Baha Tanman, ...?, Mehmet Önder, Prof. Dr. Andreas Tietze, Ayten Göyünç, Prof. Dr. Nejat Göyünç, Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ, Yrd. Doç. Dr. Hasan Özönder. 30 Temmuz 2000.

Sonuç olarak Prof. Dr. Nejat Göyünç, genç akademisyenlere her şeyiyle örnek olan bir bilim adamıydı. Onların ufkunu açtı. Konya’da “*Nejat Göyünç Ekolü*” diyebileceğimiz bir nesil yetiştirdi. Oturma, kalkma ve davranış şeklini ekolünden gelenler bugün devam ettirmektedirler. Ruhun şad olsun Hocam.